

Beslutningsforslag nr. **B 37**

Folketinget 2015-16

Fremsat den 20. november 2015 af Maria Reumert Gjerding (EL), Stine Brix (EL), Pelle Dragsted (EL), Jesper Kiel (EL), Søren Egge Rasmussen (EL), Johanne Schmidt-Nielsen (EL) og Pernille Skipper (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om at forbyde brug af giftige fluorstoffer

Folketinget pålægger regeringen at fremsætte et lovforslag, der forbyder anvendelsen af giftige fluorstoffer i Danmark. Samtidig opfordrer Folketinget regeringen til at fremskynde arbejdet for et generelt forbud mod anvendelse af stofferne i hele EU.

Bemærkninger til forslaget

En gruppe af skadelige stoffer i vores hverdag har opnået en bred udbredelse på grund af deres vand- og fedtafvisende egenskaber. Det er de såkaldte poly- og perfluorerede forbindelser (fluorstoffer eller PFAS), der i dag anvendes i bl.a. emballage til fødevarer. Men de findes også i en række andre produkter, f.eks. til imprægnering af møbler og tæpper, i smudsafvisende og vandtætte tekstiler (som f.eks. GORE-TEX), på træmøbler og i rengøringsmidler, plastmaling og sliplet-pander. Giftige fluorstoffer omfatter PFAS med fluorokæder med mindst fem fluorerede kulstofatomer, men alle fluorstoffer er i sidste ende unedbrydelige og ophobes i miljøet, som beskrevet i Helsingørerklæringen (<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S004565351400678X>).

I de senere år er indikationerne af, at fluorstofferne er skadelige, blevet stadig tydeligere, og beviserne for de skadelige virkninger vokser: kronisk nyresygdom, udvikling af brystkræft, lavere sædkvalitet og forringet kvindelig fertilitet. En nylig undersøgelse har påpeget, at stofferne også overføres fra mødre til småbørn via brystmælken, og der er påvist en sammenhæng mellem stofferne og en forringet virkning af vacciner til børn. (»Brystmælk overfører farlig kemi fra mor til barn«, Politiken, 20. august 2015).

Internationale forskere anbefaler, at man kun bruger fluorstoffer til de allermost nødvendige formål og derfor udfaser deres brug i forbrugerprodukter (Madriderklæringen, <http://ehp.niehs.nih.gov/1509934/>).

For at imødekomme kritikken af fluorstofferne har regeringen opfordret industrien og erhvervslivet til at indføre nye frivillige grænseværdier i emballage til fødevarer. Der er ingen sanktioner, og om det har nogen effekt er p.t. et åbent spørgsmål.

Enhedslisten finder, at grænseværdier ikke er tilstrækkeligt. Stofferne er svært nedbrydelige og ophobes i kroppen. I Norge har man allerede taget konsekvensen af advarslerne og forbudt det perfluorerede stof PFOA (perfluoroktansyre) og stoffer, der kan nedbrydes til PFOA fra den 1. januar 2014 (»Kontroversielt stof forbud i Norge – Danmark afventer« bragt på taenk.dk den 24. oktober 2013).

En lang række fluorstoffer, bl.a. perfluoroktansyre (PFOA), perfluorhexansyre (PFHxS) og deres prækursorer samt fluorstoffer på SIN-listen, er endvidere på Stockholm-

konventionens liste over forbudte stoffer, mens andre er under overvejelse for, om de skal ind på denne liste. Imidlertid er en række produkter undtaget bl.a. til brug i fødevareremballage og tekstiler.

Samtidig er en EU-restriktion på alle forbrugerprodukter inklusive fødevareremballage under udarbejdelse. Den lød oprindeligt på, at produkter højst må indeholde 2 ppb for PFOA og stoffer, der nedbrydes til PFOA, hvilket svarer til et de facto-forbud. Men efter at det har været i høring, har industrien nu fået hævet grænsen til 2-20 ppb for PFOA og 100-10.000 ppb for stoffer, der nedbrydes til PFOA (PFOA prækursorer), hvilket i praksis er fortsat at tillade brugen af stoffer (<http://echa.europa.eu/restrictions-under-consideration>). EU-tiltaget er således på vej til at blive massivt udvidet.

I forhold til denne lempelse argumenteres med, at det er umuligt at måle 2 ppb-niveauer, og at man ikke kan fremstille andre fluorstoffer uden urenheder af PFOA i. Begge påstande er ukorrekte, da det af høringssvar fremgår, at der er tilsagn fra virksomheder, der ønsker at udvikle metoder, hvori der ikke indgår giftige fluorstoffer, og at der allerede findes alternativer (inkl. fluorstoffer) på markedet, der ikke indeholder giftige fluorstoffer.

Selv om restriktionen er et skridt på vejen, dækker den kun en mindre del af fluorstofferne (PFOA og PFOA prækursorerne). EU-reglerne vil derfor ikke forhindre, at man blot skifter til andre og mere giftige langkædede fluorstoffer som f.eks. PFNA, der er sat i forbindelse med en øget risiko for abort for danske kvinder (http://www.sdu.dk/nyheder/nyt_fra_sdu/risiko+for+spontan+abort).

Enhedslisten mener derfor, at det er nødvendigt med et direkte forbud, og at det skal omfatte alle anvendelser. Forbuddet udmøntes ved en lav grænseværdi, som skal gælde for alle fluorstoffer i forbrugerprodukter og materialer til fremstilling af forbrugerprodukter. Grænsen skal ligge på enten 2 ppb som i Norge eller 5 ppb i PFOA-enheder, som er det niveau, som den frivillige grænseværdi i fødevareremballage ligger på (<http://www.food.dtu.dk/Nyheder/2015/08/Fakta-om-fluorerede-stoffer?id=2d521b24-c383-43fd-8a17-b2f3ead03dc7>).